

SKOLOTĀJAM, LITERĀTAM UN TULKOTĀJAM, GRĀMATIZDEVĒJAM, KARTOGRĀFAM UN ETNOGRĀFAM MATĪSAM SILIŅAM — 150*

Sanita Stinkule

sanita.stinkule@gmail.com

Atslēgas vārdi: *Matīsa Siliņa darbība no 19. gs. 80. gadu sākuma līdz 20. gs. 40 gadiem*

Matīss Siliņš bija cilvēks ar labu izglītību un ļoti plašām zināšanām. Viņš bija labs vācu, latīņu un sengrieķu valodu zinātnieks. Lai varētu lasīt seno indiešu literatūru, centās apgūt arī sanskritu. 59 gadu vecumā M. Siliņš sāka studēt jaundibinātās Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātē vēsturi un valodas, jo uzskatīja, ka viņa zināšanas vēl nav pietiekamas. Visas savas dzīves laikā M. Siliņš rūpīgi sekoja jaunākajiem pētījumiem vēsturē, etnogrāfijā, kartogrāfijā, valodniecībā un citās zinātņu jomās. Jurists, aktīvs sabiedriskais un kultūras darbinieks Jānis Kreicbergs 1936. g. laikrakstā „Jēkabpils Vēstnesis” rakstīja: „Siliņā dzīvoja faustisks nemiers ar sasniegto. Dziļāk un dziļāk urbās viņa pētnieka skats mūsu senkultūras tumsā, lai viņas vietā ievizētos un austos vienmēr spilgtāka un spilgtāka gaisma. Latvju tautas vēsturi celt augšā virs zemes, atklāt viņas noslēpumus, likt un krāt to latvju tautas acu priekšā, uzminēt grūtās mīklas, piemēram, par latvju tautas izcelšanos, par viņas aizvēstures gaitām un likteņiem pirms atnākšanas un apmešanās Baltijas jūras piekrastē, par mūsu senču senkultūru un sociālo struktūru, — viss tas bija Matīsa Siliņa darba mērķis.”¹

Matīsam Siliņam dzīvē bija trīs lielas aizrašanās, trīs mūzas, kurām pa pēdām, kā pats teica, viņu dzina nekad neremdināma zinātkāre. Viena no tām bija ģeogrāfija, otra — vēsture un trešā — valodniecība. Tāpēc M. Siliņa pētījumi ir daudzpusīgi, ļoti rūpīgi, pat sīkumaini. Gan pētījumos, gan paša radītajās kartēs viņš centās iekļaut pēc iespējas vairāk informācijas un pavērt lasītājam plašāku skatu uz pētāmo priekšmetu. Mūsdienās šādus pētījumus dēvētu par starp-

disciplināriem, jo kā salīdzinošais materiāls izmantots gan valodnieciskais, gan folkloras materiāls, gan antīko kultūru paraugi.

Matīss Siliņš dzimis 1861. g. 13. janvārī Tukuma apriņķa Višiņķu pagastā (tas vēlāk pievienots Remtes pagastam) Ķuņķur-Kalēju mājās kā jaunākais no saimnieka trim dēliem. Tēvs, arī Matīss Siliņš, bet it īpaši tēva brālis bija grāmatu un avižu cienītāji. Pirms Matīss Siliņš 1869. g. sāka mācības Višiņķu skolā, viņš jau bija izlasījis vairākas grāmatas

* Raksts publicēts krājumā „Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Zinātniskie lasījumi 2011–2013”. Rīga, 2014.

Matīss Siliņš. 1904. g. Fotopapīrs,
5,5 x 7,8 cm. CVVM 38916, VF 3705

un mājās uzglabātās vecās avīzes.² Savukārt tēva māsa Sapa Miķelson (dzim. Siliņa) bija ārkārtīgi liela tautas dziesmu pratēja. No viņas vēlāk M. Siliņš pierakstīja ap 400 dziesmu, 90 no tām iekļautas Krišjāņa Barona Latvju dainās³. Piecus gadus M. Siliņš mācījās Tukuma apriņķa skolā, no 1876. līdz 1879. g. — Irlavas skolotāju seminārā. Beidzis semināru, M. Siliņš dažus mēnešus strādāja par palīgskolotāju Jelgavas apriņķa Bukaišu pagastā. 1880. g. ar Tukuma apriņķa skolas inspektora Franča Reinfelda gādību sāka strādāt par mājskolotāju barona Ludviga fon der Rekes (*Ludwig v. d. Recke*, 1820–1903) ģimenē Tukuma apriņķa Durbē⁴. Durbē M. Siliņš iepazinās arī ar savu nākamo sievu — barona meitu audzinātāju, guvernanti Valēriju Boitmani (1854–1929). Pēc mazmeitas Maigas Kreceres stāstījuma,

vecmāmiņa V. Boitmane bija cēlusies no muižnieku dzimtas. Viņas māte saslimusi ar tuberkulozi. Latvijas Infektoloģijas centra mājaslapā, kur šī slimība aprakstīta, teikts, ka pastāv uzskats par slimības ietekmi ne tikai uz bacīļu skartajiem orgāniem, bet arī uz cilvēka prātu un domāšanas veidu. Slimībai progresējot, palielinās slimnieka vēlme dzīvot, izbaudīt visu, kas viņam vēl atlicis.⁵ Arī V. Boitmanes māte rīkoja vienu balli pēc otras, iztērēja visus līdzekļus, un ģimene nonāca parādos. Nācās pārdot īpašumus, un meitas bija spiestas pašas sev pelnīt iztiku. Tā V. Boitmane nonāca barona Ludviga fon der Rekes dienestā, kur satika Matisu Siliņu.

1881. g. ar Ludviga fon der Rekes atbalstu, kurš bija ne tikai Tukuma apriņķa maršals (no 1878. līdz 1885. g.) un labs lauksaimnieks, bet arī latviešu izglītības un kultūras centienu atbalstītājs,⁶ M. Siliņš varēja doties uz Vāciju. Deviņus mēnešus viņš uzturējās Saksijas pilsētā Halberštātē pie Harca kalniem, kur *Dr. Kēra* pedagoģiskajā institūtā papildināja zināšanas pedagoģijā, iepazinās ar vēstures pētišanas metodēm un jaunāko zinātnisko literatūru.

1882. g., kad M. Siliņš atgriezās Latvijā, viņš sāka strādāt Jonatāna biedrības⁷ skolā. 1885. g. M. Siliņš, Friča Brīvēznieka mudināts, nokārtoja mājskolotāja eksāmenu un ieguva tiesības mācīt vācu valodu un vēsturi. Kā vēlāk rakstīja pats M. Siliņš, „ar izredzi Maskavā, Krievijā, iedabūties kādā attiecīgā — vācu valodas skolotāja vietā”⁸. Tajā pašā gadā M. Siliņam šī iespēja radās — viņš ieguva darbu komercskolā Maskavā, kur trīs gadus, līdz 1888. g., strādāja par skolotāju.

19. gs. otrajā pusē jaunajai latviešu inteliģencei bija grūti atrast darbu kādā vietējā valsts iestādē vai skolā, jo vācieši nelabprāt gribēja latviešus tur redzēt. Plašākas iespējas pavērās Krievijā, un daudzi latvieši to izmantoja — to skaitā arī M. Siliņš.

Dzīvodams un strādādams Maskavā, M. Siliņš aktīvi piedalījās latviešu vakaros un

strādāja arī žurnāla „Austrums” redakcijā, publicējot rakstus par pedagogiju un vēsturi. Pats interesēdamies par jaunāko zinātnisko literatūru, viņš dalījās pārdomās par izlasīto ar žurnāla lasītājiem. Piem., raksta „Latviešu vēstures drusciņa” tapšanas pamatā bija zinātniskā žurnāla „Slāvu filoloģijas arhīvs” (*Archiv für slavische Philologie*)⁹ jaunākajā numurā izlasītais. Tajā M. Siliņš atrada ziņas par Latvijas vēsturi. Tas bija fragments no priestera Staņislava Rostovska latīņu valodā sarakstītās Lietuvas jezuītu ordeņa vēstures (izdota Viļņā 1768. g.), kurā stāstīts par latviešu un lietuviešu upurvietām. M. Siliņš šo fragmentu publicēja oriģinālvalodā un līdzās tam — savu tulkojumu latviešu valodā. Rakstu M. Siliņš noslēdza ar aicinājumu vēsturniekiem nevis fantazēt par to, kā varētu būt bijis, bet iepazīties un kritiski izmantot savos pētījumos avotus: „Līdz šim tik varēja šo to vērot un domāt, latviešu būšanas pielīdzinot senprūšu dzīvei. Ja ziņas patiesas, tad būtu mums te nevien pilnīgi pierādīts, ka latviešiem patiesi bijušas savas upuru jeb ziedu vietas, bet mēs zinātam arī, kā tādus „altārus” mūsu senči saukuši, t. i., par „atmešanas (pareizāki varbūt „atmetamām”) vietām”. Bet zināms, visu to pamatīgi pierādīt, grūts zinisks darbs — tas mūsu vēsturnieku uzdevums; īpaši tiem arī pasniedzu augšējās rindiņas.”¹⁰

Būdams skolotājs, M. Siliņš ar interesi sekoja jaunākajām pedagogiskajām atziņām. Lieliski pārzinādams vācu pedagogisko skolu, viņš ar interesi sekoja krievu pedagogu domām un ar tām rosināja iepazīties arī latviešu skolotājus: „latviešu skolotājs nedrīkst turēties vienīgi tik pēc vācu garšas, viņam jāiepazīstas arī, kādas domas izsaka Krievijā paidagoģikas ziņā”¹¹. Kā vienu no piemēriem M. Siliņš žurnālā aplūkoja sieviešu skolotāju seminārus, kas „kā savāda lieta citurienietim Krievijā vispirms metās acīs un salīdzināja vācu un krievu atšķirīgos uzskatus par sieviešu izglītības nepieciešamību”¹². 19. gs. otrajā pusē vairāku Eiropas valstu skolās paralēli citiem mācību priekšmetiem sāka mā-

cīt arī rokdarbus. Krieviju šī doma sasniedza 19. gs. 80. gados un izraisīja plašu polemiku. Kad 1885. g. Krievijas Tautas apgaismošanas ministrijas žurnālā publicēja plašu pārskatu par šo jautājumu, M. Siliņš nolēma to kā aktuālu tulkot latviski un publicēt žurnālā „Austrums”¹³.

M. Siliņu visa mūža garumā saistīja jaunais, modernais, progresīvais vēstures zinātnē, pedagogijā un arī literatūrā. 19. gs. 80.–90. gados Eiropas un Krievijas literatūrā un mākslā ienāca reālisms un nacionālais romantisms. Moderni bija rakstīt par paša autora pieredzēto un pārdzīvoto, par zemnieku dzīvi un darbu, par nabadzību un ciešanām. M. Siliņš uzskatīja, ka latviešu lasītājs nedrīkst palikt šo jauno ideju malā, nedrīkst tās nezināt, jo „mūsu Baltijā, šai atstātajā zemes stūrītī, jaunlaiku domas un darbi citādi mēdz diezgan vēlu iekopties”¹⁴. Tādēļ vairākus modernās literatūras paraugus M. Siliņš tulkoja latviski. 1886. g. žurnālā „Austrums” publicēja M. Siliņa tulkoto norvēģu rakstnieka Bjernsternes Bjernsona (*Bjørnstjerne Bjørnson*, 1832–1910) stāstu „Dzelzceļš un kapsēta”¹⁵ un ieskatu norvēģu rakstnieka, dzejnieka un dramaturga personības tapšanā, kā arī norvēģu literatūras vēsturē.¹⁶ Tā paša gada žurnālā publicēja M. Siliņa tulkoto krievu rakstnieka Dmitrija Mamina-Sibirjaka (1852–1912) stāstu „Tēva asinis”¹⁷. M. Siliņš tulkojis arī somu rakstnieka, isā stāsta meistara Pietari Peiverinta (1827–1913) stāstus¹⁸.

Jaunā reālisma virziena iespaidā arī M. Siliņš sarakstīja četrus stāstus ar nosaukumu „Ko es pieredzēju un piedzirdēju: Stāsti par ļaužu dzīvi Baltijā”¹⁹, stāstu „Kas vainīgs?”²⁰ un divus dramatiskus tēlojumus: „Bīķeris un Kvaukste”²¹, „kurā tēlotas pretstatā viena pret otru tā laika latviskās politiskās partijas „Jaunstrāvnieki” un „Vecstrāvnieki”²² un „Šosēta un viņšēta”²³, „kurā savukārt tēlotas nelabvēlīgas sekas no saimnieciskā pretstata starp muižas īpašnieku un tā rentnieku, māju saimnieku, zemnieku”²⁴.

Strādādams par mājskolotāju pie barona Ludviga fon der Rekes, M. Siliņš sāka mācīties latīņu un grieķu valodu. Vingrinoties latīņu valodas un dzejas izpratnē, viņš iztulkoja Vergīlija (*Publius Vergilius Maro*, 70. g. pr. Kr. 15. okt.–19. g. pr. Kr. 21. sept.) „Eneīdas” pirmo dziedājumu²⁵. Vēlāk valodas zināšanas ļāva kļūt par pirmo, kurš latviski iztulkoja senākos rakstītos Latvijas vēstures avotus: 1883. g. klajā nāca latviski iztulcotā Latviešu Indriķa hronika²⁶ (iespieda 600 eks. tirāžā) un 1893. g. Ditleba Alnpekes „Rīmju hronika”²⁷, kas mūsdienās vairāk pazīstama kā „Atskaņu hronika”. Iztulkotās hronikas toreiz maz pirkā. Lielāko daļu no „Rīmju hronikas” 1000 eksemplāriem M. Siliņš bija spiests pārdot kā makulatūru²⁸.

M. Siliņš rakstīja arī dzeju. Viņa pirmo dzejoļu krājumu „Šis un tas”²⁹ publicēja Maskavā. Tam vēlāk sekoja krājumi „Vēl kas”³⁰, „Jauns kas”³¹ un „Laikam līdz”³². Savu dzeju M. Siliņš rakstīja tautas dziesmu stilā, izmantojot to leksiku, pantmēru un ritmu. Dzejā vērojama liela latviešu folkloras ietekme. Tajā sastopam teikās un pasakās iepazītos tēlus — Saules un Meža meitas, Mēness dēlus, Laimu, Māru, sērdienīti u.c. Tuva tēma M. Siliņam bija latviešu senvēsture. Krājumā „Jauns kas” publicētas vairākas balādes, viena no tām veltīta zemgaļu virsai tim Namejam. Paplašinātā veidā M. Siliņš šo balādi izdeva 1914. g. ar nosaukumu „Zemgales sargi”³³. Autors dzejā attēlo arī sava laika latviešu tautas dzīvi, tās noskaņojumu un cilvēku savstarpējās attiecības. Vairāki dzejoļi veltīti Latvijas valsts pasludināšanai. M. Siliņš rakstīja: „Tautas dziesmu izteiksme un ritums man varbūt tā puslīdz aiz iedzīmtiem iemesliem nedara nekādas grūtības. Tikko pasauli pamodis, jau esmu dzirdējis skandinām tautas dziesmas. Manai tēva mā-

sai Sapai to bij padomā bagātīgs krājums. Viņa tās dienīškā dzīvē, dienas gaitās vai birdināt birdināja. Savu jaunības dzeju pirmos kopojumus laidu klajā jau Maskavā, bet sevišķu ierosinājumu šim tieksmēm deva mana darbība muzejā, Rīgas Latviešu biedrībā. Laikraksti muzeja sludinājumus par dienām un stundām, kad tas atvērts, nodrukāja par velti. Atradu tad nu par izdevīgu uzmanības dēļ sludinājumiem pievienot arī pa kādam oriģinālam dzejas pantiņam, tautiskam vai sadzīves notikumam latviskās attiecībās.”³⁴ Pēc krājuma „Laikam līdz”, kurā bija apkopoti laika periodā no 1906. līdz 1913. g. muzeja sludinājumiem pievienotie dzejas pantiņi*, vairs neviens M. Siliņa dzejas krājums neiznāca. Vēlākos gados atsevišķus M. Siliņa dzejoļus publicēja laikraksti „Latvijas Sargs” un „Jaunākās Ziņas”. M. Siliņa dzeja ir ļoti savdabīga, neierasta. Tajā bieži varēja lasīt M. Siliņa veidotus jaunvārdus (*saulīt tautas trūdināja, aizloksnīte, mākonīti, sārmoksnīti* u. c.) un vārdus, kuriem autors bija piešķīris jaunu jēgu (tur tie visi saules stari pa vienam *izsanēja*). Tādēļ viņam bieži nācās dzirdēt nosodījumu un pat izsmieklus. Vienu no tādām vēstulēm M. Siliņš saņēma no pedagoga un ģeogrāfijas grāmatu autora Friča Dravnieka ar pseidonīmu Brencis: „Laiņi lūdzam neākstīties un nepadarīt kaunu pārējiem latviešu darbiniekiem. Mums latviešiem, paldies Dievam, ir diezgan daiļrakstnieku un neskaitāmi daudz daiņas. Jūsu dzeja atstāj nesakarīgu iespaidu. Tur nav kodola un nav satura. Tādēļ metiet labāk šo nejēdzīgo dzejošanu pie malas. — Būtu mums latviešiem liels kauns, ka kāds āksts pat dzejotu avižu sludinājumos.”³⁵

Neskatoties uz pārmetumiem un neizpratni, M. Siliņš uzskatīja, ka tautasdziesmas ir latviešu īstā dzeja, kur atspoguļotas tautas sadzīves ainas, prieki, bēdas, dažādi

* Būdams Rīgas Latviešu biedrības Latviešu Etnogrāfiskā muzeja pārzinis, M. Siliņš dažādos laikrakstos ievietoja sludinājumus par muzeja darba laikiem un izcenojumiem. Katra šāda sludinājuma neatņemama sastāvdaļa bija allaž jauns M. Siliņa sacerēts dzejolītis. 1913. g. visus šos dzejoļus apvienoja vienā krājumā „Laikam līdz”.

LETONIKAS AVOTI

Liepāja ar Liepājas ezera apvidu. Pēc pagastu kartēm sastādījis Matīss Šiliņš. Mērogs 1 : 61000. Rīga, 1893. gads. Papīrs, audums. 35 x 46 cm. CVVM 219159, VN 14948

*Matīss Siliņš Pieminekļu valdē. Fotonegativu stikla plate, emulsija. 10 x 15 cm.
CVVM 134907, Neg. Nr. 35966*

notikumi. Viņš uzskatīja, ka arī nākotnē latviešu dzejniekiem būtu jāraksta tāda dzeja, jo tikai tāda veida dzeju latviešu lasītājs spēj saprast: „Tik diemžēl mūsu jaunlaiku dzejnieki, turēdamies vācu garā, nosvīduši laužās gar sentimentālismu, kaldami visvisādas refleksijas, bet īsts latvietis nezina, ko ar tām iesākt, tādēļ, ka tas viņam nav pēc dabas un viņš nesaprot, ko tam tā grib ieteikt.”³⁶

Pēc trīs gadu dzīves Maskavā, 1888. g. M. Siliņš atgriezās Rīgā un nolēma pievērsties rakstniecībai. Viņš iesniedza toreizējam Vidzemes gubernatoram, ģenerālim Mihailam Zinovjevam (1838–1895) lūgumu atļaut izdot mēnešrakstu, taču atļauju nesaņēma. Tāpēc no 1889. līdz 1898. g. viņš izdeva kalendāru „Atbals”³⁷ ar īpašā grāmatā apvienotu pielikumu, kuru lielākoties sarakstīja viens pats. Tā kā kalendārs bija domāts lauciniekiem, M. Siliņš tajā ievietoja daudz dažādu kompilatīvu saimniecisku pamācību, piem.: kā taisāms pārdodamais sviests³⁸, kā kurvjus

pīt³⁹, kā veidojami dzīvžogi⁴⁰, kā laukus mēs-
lot⁴¹, kā tabaku audzēt un pagatavot⁴², kā
ziemā uzglabāt ābolus un bumbierus⁴³ u. c.

1893. g. kalendārā M. Siliņš aizsāka tematisku ciklu „Tēvijas aprakstu krājums”, kurā lasītājs varēja iepazīt latviešu apdzīvoto vietu ģeogrāfiju un vēsturi. M. Siliņš rakstīja par Lubāna un Engures ezeru, Baltijas jūru un Rīgas jūras līci, Kurzemes lielceļu vēsturi, dzimtbūšanas atcelšanu Vidzemē, 1812. g. kara notikumiem Kurzemē, par zemgalešu pēdējo lielkungu un lībiešiem Vidzemē⁴⁴.

„Atbals kalendāra” izdošanas laikā M. Siliņš sāka pievērsties kartogrāfijai: kā bezmaksas pielikumu kalendāram uz atsevišķām lielām lapām viņš publicēja dažādas kartes. Kā pirmo M. Siliņš 1889. g. kalendāra pielikumā ievietoja Kurzemes ceļu karti⁴⁵. Tai sekoja Latvijas karte⁴⁶, Baltijas karte 13. un 14. gs.⁴⁷ un daudzas citas. M. Siliņa doma bija veidot „Tēvijas aprakstu krājumu” un pielikumā pievienot kartes kā vienotu

Matīss Siliņš ar Valsts Vēsturiskā muzeja darbiniecēm ekspozīcijas zālē. 1930. g.
No kreisās stāv: M. Jakobsons, E. Rozenberga, Matīss Siliņš, Roze, K. Rozīte. Fotografija no:
Arheoloģijas nodaļas vēsture (1869–1975) 2. sēj. Rīga, 1976. 307. attēls. AA552

Kokle ar piecām stīgām. Uz pamatnes iegriezts gada skaitlis 1710. Liepājas apriņķa Durbes
pagasts. Koks, gar. 69 cm, lielākais pl. 15 cm. CVVM 22239, RLB 1222

veselumu, kur lasītājs varētu izlasīt konkrētā apvidus aprakstu un pēc tam to izpētīt kartē. Uzsākot „Tēvijas aprakstu krājumu”, M. Siliņš rakstīja: „Blakus šiem aprakstiem aizvienam nāks klajā arī pa lapai „Vidzemes un Kurzemes speciāl-kartes”, tā, ka abi izdevumi kopā noderēs mūsu tēvijas plašākam pārskatam.”⁴⁸

Tomēr izrādījās, ka tas nebija tik viegli īstenojams un drīz vien M. Siliņam nācās attaisnoties saviem lasītājiem: „Tēvijas aprakstus nav iespējams pasniegt, cieši pieslienoties tā gada kartes lapai. Tas prasītu daudz lieka laika un daudz naudas. Materiāls jāapstrādā, kāds pirmais gadās pie rokas, vai ātrāki sadabūjams. Ka kartes lapa aiz tā iemesla paliek mēms spogulis, tas man nav lāga izprotams. Man nav zināma citas kādas zemes speciāl-karte, kurai būtu blakus piesliets arī plašs apraksts. Speciālkarte ir spogulis, kas pats runā savu saprotamu valodu.”⁴⁹

Neskatoties uz M. Siliņa idejas izgāšanos, kalendāra lasītāju vidū kartes bija ļoti populāras. Literatūrzinātnieks un kultūrvēsturnieks Ojārs Zanders, 1986. g. atzīmējot M. Siliņa 125. dzimšanas dienu, savā rakstā citēja dignājiēša A. Gobas atmiņas par lielo interesi, ar kādu lauku sētā studētas M. Siliņa kartes: „Pēc ilgstošas skatīšanās karti pielika pie sienas un tā stāvēja vairākus gadus, līdz gaismā tika dzeltenāka un vasarā krietni raibāka, jo arī mušas staigāja pa karti, to pētīdamas.”⁵⁰

M. Siliņš kartes ne tikai sastādīja, bet pats veica arī litogrāfiskos darbus: „No šiem darbiem man drīz kļuva „kartogrāfa” nosaukums. Saņēmu tad pat no Vidzemes muižniecības piedāvājumu kartografēt viņas atalgojumā Vidzemi ar nodalījumu pa apriņķiem, draudzēm un pagastiem, bet tad man būtu nācies laika trūkuma dēļ savu literārisko darbību galīgi pārtraukt. Tādēļ šo sakaru neuzņēmēmos.”⁵¹ Tomēr, kad 1896. g. X Viskrievijas arheoloģiskā kongresa ietvaros Rīgas Latviešu biedrība Rīgā organizēja Latviešu etnogrāfisko izstādi, M. Siliņš apņēmas izstādes vajadzībām veikt kartogrāfiskos darbus. Viņš

sastādīja astoņas kartes, kas papildināja trīs izstādes nodaļas — „Zeme”,⁵² „Vēsture, tiesības un tiesāšana”⁵³ un „Skolas un izglītība”⁵⁴. Kā kartogrāfs M. Siliņš turpināja darboties arī pēc 1898. g., kad kalendārs vairs neiznāca. 1901. g. M. Siliņš izdeva Latvijas karti, kura līdz Pirmajam pasaules karam pieredzēja vairākus izdevumus⁵⁵.

Rīgas Tehniskās universitātes Ģeomātikas katedras vadītājs Jānis Štrauhmanis, kas uzrakstīja pētījumu par M. Siliņu kā kartogrāfu, uzskatīja viņu par latviešu nacionālās kartogrāfijas pamatlicēju. J. Štrauhmanis raksta: „bez speciālas izglītības, tikai ar milzīgu uzņēmību un drosmi krievu cenzūras apstākļos, viņš sagatavoja un izdeva vairāk kā 70 kartes un plānus. Katra M. Siliņa karte un plāns veidoti ar lielu rūpību, cenšanos raksturot teritoriju cik iespējams plašāk un precīzāk”⁵⁶. Novērtējot M. Siliņa lielo ieguldījumu Latvijas kartogrāfijā, viņu kā vienu no pirmajiem 1925. g. ievēlēja par Latvijas Ģeogrāfijas biedrības Goda biedru.⁵⁷ Viņš aktīvi piedalījās šīs biedrības pasākumos un ziņoja par savu ceļojumu iespaidiem,⁵⁸ jo, kā viņš pats atzina, intervijā laikrakstam „Jēkabpils Vēstnesis” 1936. g.: „uz ģeogrāfijas un vēstures priekšmetiem mani dzina nekad neapmierināma ziņkārība”⁵⁹. M. Siliņa sastādītās kartes un plāni šobrīd glabājas vairākās vietās: Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejā, Latvijas Valsts vēstures arhīvā, Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā. Atsevišķas kartes un plāni ir Rundāles pils muzejā, Tukuma muzejā, Latvijas Lauksaimniecības muzejā un citos muzejos ārpus Rīgas.

1888. g., pēc atgriešanās no Maskavas, M. Siliņš ne tikai nodarbojās ar „Atbalss kalendāra” izdošanu, bet arī aktīvi iesaistījās Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas darbā: darbojās 1905. g. izveidotajā Zinību komisijas Vēstures nodaļā, kā arī Valodniecības nodaļā, kura 1908. g. izveidoja īpašu Ortogrāfijas komisiju, kas izstrādāja un

popularizēja latviešu jauno ortogrāfiju.⁶⁰ 1903. g. M. Siliņš kļuva par līdzstrādnieku laikrakstā „Rīgas Avīze”, kurā izveidoja etnogrāfiska satura materiālu sēriju „Pa senatnes tekām”⁶¹.

Līdz 1905. g. M. Siliņš Konversācijas vārdnīcas sagatavošanas komisijas sastāvā bija nodaļas „Ģeogrāfija. Latvijas un Baltijas ģeogrāfija” vadītājs (1903–1905, līdz 19. burtnīcai), kā arī darbojās nodaļā „Vispārējā ģeogrāfija” (2. burtnīca)⁶². No 1908. līdz 1920. g. M. Siliņš bija Rīgas pilsētas bibliotēkas (tagad Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka) pārzinis⁶³. Pēc Latvijas valsts nodibināšanas darbojies Rīgas pilsētas Domes ielu pārdēvēšanas komisijā⁶⁴. Nodibinot pieminekļu aizsardzības valsts iestādi — Pieminekļu valdi, 1923. g. M. Siliņš kļuva par vienu no valdes locekļiem un darbojās tajā līdz 1934. g. 3. jūnijam⁶⁵.

1902. g. 1. septembrī M. Siliņš kļuva par Rīgas Latviešu biedrības Latviešu Etnogrāfiskā muzeja (tagad Latvijas Nacionālais vēstures muzejs) pārzini.

M. Siliņš savās atmiņās rakstīja: „Dzird jau [Rīgas Latviešu] biedrībā vienu otru pačukstam, ka diezin vai labāki nebūtu, kad tās muzeja grabažas pavisam dabūtu no biedrības kakla nost. Radās pat interesenti, kuri piedāvājās tās paņemt pie sevis kā dekoratīvu mācības līdzekli kādai skolai. Vēl tomēr pašķīrās, ka tā nebūtu darāms. Bija vēl biedrībā ļaudis, kam tautiskā lieta tomēr sirds lieta. Bet muzeja pārziņa pienākumus, mantību haotiskā stāvokļa dēļ neviens lāgā negribēja vairs uzņemties. Beidzot piedāvājums [kļūt par muzeja pārzini — S. S.] nonāca pie šo rindiņu rakstītāja. Ar lielāko prieku to pieņēmu, jo nu radās izdevība dziļi jo dziļi ieskatīties latviešu tautas dvēseles noslēpumos, kas redzami ietilpst kulturālās īpatnībās un dzīves veidojumos.”⁶⁶ No 1902. līdz 1920. g. M. Siliņš bija vienīgais muzeja darbinieks, līdz ar to arī vienīgais visu darbu veicējs: priekšmetu vācējs, sakārtotājs, sistematizētājs, izstāžu iekārtotājs un ekskursiju vadītājs.

Kad Siliņš uzsāka pildīt pārziņa pienākumus, muzejs nebija pieejams apmeklētājiem. 1897. g. bija sākusies RLB nama pārbūve un elektriskās apgaismošanas ierīkošana; muzeja krājumu vairākkārt pārvietoja no vienām telpām uz citām, līdz beidzot kolekciju lielāko daļu novietoja ārpus biedrības, iretās telpās — spīķerī⁶⁷. 1902. g. RLB nopirka blakus namu Pauluči ielā 15 un pēc jaunā nama pārbūves muzejam ierādīja trīs istabas — vienu vecajā namā un divas istabas jaunā nama trešajā stāvā.⁶⁸ Jauno muzeja ekspozīciju atklāja 1905. g. 5. oktobrī. M. Siliņš rakstīja: „Jaunajās telpās paspēja kaut cik pārredzami aplūkošanai uzstādīt ievērojami daudz, mazākais muzeja mantību vērtīgāko daļu, ar nodalījumu pa trim istabām — etnogrāfiskā, arheoloģiskā un numismātiskā nodaļā. Pēdējā līdz ar zvejniecības un kuģniecības priekšmetiem aizņēma līdzšinējās muzeja noliktavas telpas biedrības vecajā namā. Tā krājumi mazākais dabuja muzeja izskatu.”⁶⁹

Ar lielu aizrautību M. Siliņš jaunajā ekspozīcijā vadīja ekskursijas. Savās atmiņās viņš rakstīja: „Es muzejā divi reizes nedēļā (trešdienās un svētdienās) pūtu sirdīs iekšā latviskās senkultūras apziņu. Jutos vārda pilnā nozīmē kā rijas kūlējs (muzejā no paša sākta gala nāca daudzums visādu skolu, dažādu tautību, tad arodbiedrības). Vienu riju izkuldams, to piesēru pilnu arvien atkal no jauna. Pēc darīta darba bija tīkama atdusa. Uguns manā krāsni — jūtās, sirdī — palika degot vienmēr.”⁷⁰ Vienam cilvēkam bija gandrīz neiespējami ar visu muzeja darbu tikt galā, tāpēc publiski pieejamās dienās muzeju palīdzēja pārzināt studenti no korporācijas „Tālavija”⁷¹, turklāt darbam ekspedīcijās muzejs algoja t. s. brīva līguma darbiniekus⁷². Vasarās M. Siliņš arī pats devās ekspedīcijās. Tā 1912. g. 7. jūlijā M. Siliņš devās, kā viņš pats mēdza teikt, ekskursijā uz Latgali un Pleskavas guberņu kartogrāfiski atzīmēt latgaliešu austrumu robežas, muzejam iepirka arī dažādas latgaliešu rotas lietas un

Matīss Siliņš. Šaržs. Zīm. P. Kundziņš.
Publicēts satīriskajā žurnālā „Lietuvēns”.
1915. g. 9. nr.

apgērba piederumus⁷³. 1920. g. no 13. līdz 28. augustam M. Siliņš bija Kuldīgas apriņķa Rendas, Sātiņu un Skrundas pagastā, kā arī pie kuršu ķoniņiem Turlavas pagastā, muzejam ieguva 58 priekšmetus — cimodus, zeķes, prievītes, kreklus un krekla apkaklītes, villaines, vainagus, rotaslietas, gultas segu, šķiltavas un no kadiķa koka grieztu spieķi.

1922. g. no 2. līdz 16. augustam M. Siliņš devās uz Ventspils apriņķa Piltenes, Užas, Sarkanmuižas un Vārves pagastu, kā arī uz Tukuma apriņķa Matkules pagastu, muzejam ieguva 87 priekšmetus: cimodus, prievītes, jostas, villaines, bikses, *kamzoli*, divus *vamžus*, rotaslietas un gultas segu.

Lieli nopelni muzeja vērtību saglabāšanā M. Siliņam bija kara laikā, kad 1915. g. jūnijā, vācu armijai tuvojoties Rīgai, viņš ne-

piekrita Lauksaimnieku ekonomiskā veikala direktora J. Bisnieka priekšlikumam muzeja mantas aizvest uz Pleskavu un novietot veikalam piederošajos spīķeros. M. Siliņš muzeja mantas novietoja Rīgas Latviešu biedrības pagrabā un aizmūrēja. Arī vēlāk 1919. g. maijā, kad lielinieki visas muzeja mantas pārveda uz mācītāja Erharda dzīvokli blakus Doma muzejam, M. Siliņš turpināja tām sekot, kaut arī bija atcelts no muzeja pārziņa amata un pazemināts par ekspertu⁷⁴. Lieliniekiem bēgot no Rīgas, M. Siliņš atguva gan Rīgas Latviešu biedrības telpu atslēgas, gan arī lielinieku nošautā mācītāja Erharda dzīvokļa atslēgas, uz kuru bija pārvesta lielākā daļa muzeja priekšmetu.

M. Siliņa darbu novērtēja arī jaunā Latvijas valsts. 1926. g. 16. novembrī par nopelniem Latvijas labā M. Siliņu iecēla par Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieku (piešķīra IV šķiras ordeni)⁷⁵.

„Tos astoņpadsmit gadus, kurus no septembra 1902. g. līdz janvārim 1920. g. pavadīju RLB publikas vidū, paužot par drīz iepazīto latviešu tautas senkultūru vai arī muzeja mantas šķirojot, kārtojot, šos gadus ieskatu par sava mūža visskaistākajiem, sava darba visauglīgākajiem. Tie bija gadi pilni ceļību, gaidu, baiļu, pat briesmu.”⁷⁶

Ar visu lielo darba apjomu muzejā M. Siliņš atrada laiku arī kartogrāfijai un dažādu ar Latviju un latviešiem saistītu vēsturisku jautājumu pētīšanai. Dodamies uz dažādiem Latvijas apgabaliem vākt muzejam priekšmetus, viņš lielākoties izvēlējās nevis ikdienas sadzīves priekšmetus un apgērba piederumus, bet gan īpašas, greznas un konkrētam novadam raksturīgas lietas. Šāda izvēle tolaik bija raksturīga lielākajai daļai 19. gs. beigu un 20. gs. sākuma etnogrāfisko priekšmetu kolekcionāriem. Jānis Niedre Matīsa Siliņa grāmatas „Ko es pieredzēju un piedzirdēju” 1986. g. izdevuma ievadā rakstīja: „1918. gadā kā brīva līguma darbinieks sāku piedalīties muzejisko reāliju vākšanā. Manos pienākumos bija uzmeklēt dažādu pagastu

nomaļākos apvidos lauku sētas, kur mitinās vecas māmuļas — mājamatnieces. Izklaušnāt viņas, pārcilāt viņu pūra lādes, iegūt ornamentētus audumus, adījumus, izšuvumus, tāpat košus pinumus, krijas un koka priekšmetus, kas raksturīgi konkrētajam apvidum. Noskaidroju katra ornamentējuma nozīmību, pierakstīju dainas, nostāstus, teiksmas utt., kam ar šiem priekšmetiem sakars. Matīss Siliņš uzstājīgi pieprasīja izcelt īpašo, kas ir katra novada tekstilijās un cita materiāla darinājumos.”⁷⁷

Vēl viens iemesls, kāpēc M. Siliņš meklēja un vāca muzejam tieši īpašos, greznos,

katram novadam raksturīgos priekšmetus, bija tas, ka M. Siliņš uz tiem skatījās ne tikai kā vēsturnieks un etnogrāfs, bet arī kā kartogrāfs. Savdabīgās katras Latvijas teritorijas iedzīvotāju tradicionālā apģērba sastāvdaļas, kuras nonāca muzeja krājumā, šo apģērbu ornamentika, katras teritorijas iedzīvotāju ieradumi, valoda un paražas⁷⁸ kļuva par instrumentu, ar kuru M. Siliņš, sastādot Latvijas apvidu kartes, vilka robežas starp šiem apvidiem. Viņš uzskatīja, ka „seno Latviju nevar sadalīt tikai pa ciltīm pēc vecajiem vācu aprakstiem, bet apvidi jānodala pēc seno cilvēku rakstura, ko spilgti parāda tautas tērpi”⁷⁹.

Matīsa Siliņa iegūtie priekšmeti ekspedīcijā Rietumkurzemē 1920. g. augustā. Kreklis. 19. gs. vidus. Kuldīgas apriņķa Rendas pagasta Dzirnietki. Lins, vilna, gar. — 49 cm, pl. 74 cm. CVVM 16603; Villaine. 19. gs. 1. puse. Kuldīgas apriņķa Turlavas pagasta Ķoniņu ciema Jaunkaiļi. Vilna, 130 x 107 cm. CVVM 27400; Zeķes. 19. gs. 1. puse. Kuldīgas apriņķa Turlavas pagasta Ķoniņu ciema Vec-Kraķiņi. Vilna, gar. 47 cm. CVVM 7270; Cimdi. 19. gs. 1. puse. Kuldīgas apriņķa Turlavas pagasta Ķoniņu ciema Vec-Kraķiņi. Vilna, gar. 33 cm. CVVM 10845; Sakta. 19. gs. 1. puse. Kuldīgas apriņķa Turlavas pagasta Ķoniņu ciema Dižgaiļi. Sudrabs, stikls, metāls, Ø — 17,2 cm. CVVM 25381; Spieķis. 1920. Liepājas apriņķa Embūtes pagasta Brūži. Kadiķa koks, gar. 89 cm. CVVM 20986

Latvija etnogrāfiski pēc tautisko uzvalku un rotas lietu līdz šim ievākti materiāliem. Etnogrāfiskais materiāls Matīsa Siliņa apstrādājumā. Rīga, 1930. Papīrs, tuša, krāsu zīmuli. 84x123,7 cm. CVVM 249960, VN 15145

Jau krietni vēlāk, 1930. g., M. Siliņš sastādīja karti ar nosaukumu „Latvija etnogrāfiski pēc tautisko uzvalku un rotas lietu līdz šim ievākti materiāliem”⁸⁰, kurā izdalīja divdesmit trīs apvidus: 1) Rucavu, Bārtu, 2) Nicu, 3) Kursu, 4) Suitus, 5) Ventīņus, 6) Popiņus, 7) Tāmniekus, 8) Lībiešus, 9) Zemgali, 10) Lielvārdes apvidu, 11) Krieviņus (somu votus), 12) Augšzemi, 13) Latuvu, 14) Vidieni, 15) Malieni, 16) Ķūļus, 17) Piebalgu, 18) Vidzemes Tāmniekus, 19) Rūjenes apvidu, 20) Jaun-Malieni, 21) Latgali, 22) Daugavpils apvidu, 23) Ilzeņi (lībiešus). Pēc šiem pašiem divdesmit trīs apvidiem M. Siliņš kārtoja arī muzejā ienākušos priekšmetus. 1926. g. muzeja pārskatā M. Siliņš rakstīja, ka „Etnogrāfiskie krājumi nokārtoti pa latviešu tautas raksturīgi atsevišķiem apvidiem: a) Latava, b) Lat-

gale, c) Maliena, d) Tālavija, e) Augšzeme, 2) Latvijas Rietumi, a) Kurši, b) Zemgaļi, c) Tāmnieki — ca) kursiskie tāmnieki, cb) zemgaliskie tāmnieki, d) ventiņi, 3) lībieši — a) tagadējie, b) pārlatviskotie. Pa šiem pašiem apvidiem, cik spējams, nokārtoti arī arheoloģiskie krājumi”⁸¹.

Citi Latvijas vēsturnieki un pedagogi neatzina M. Siliņa etnogrāfiskos apvidus un to nosaukumus. Uzskatīja tos par veca vāra dīvainību⁸². 1928. g. Mākslas un senatnes mēnešrakstā „Latvijas Saule” rakstīts pavisam nicinoši: „Uzraksti etnogrāfiskajām mantām [muzeja ekspozīcijā — S. S.] miglaini vai taisni fantastiski, pēc kādas vēl neiespēstas ģeogrāfijas grāmatas: Latuva, Vidiena, Maliena, Jūrmaliene, tāmnieki un kaut kāda ķūļu zeme. Vārds „ķūļi” kā lamas vārds pazīstams visā Latvijā. Dažās vietās [muzeja

ekspozīcijā — S. S.] šiem tumšajiem vārdiem piemērināti pagastu nosaukumi; pēc tiem redzam, ka Latuva aptver daļu Dienvid-Vidzemes un Latgales (ir bez tam vēl Latgale īpaši), ka Piebalgas, Smiltenes, Mazsalacas, Valmieras, Rūjenes pagastu iedzīvotāji ir „ķūļi”, bet Lutriņu, Skrundas, Rendas, Kuldīgas pagastos mīt tāmnieki. Livāni ir Latuvā, bet Preiļi Latgalē; Vidzemes Vidiena ir dažkārt arī Maliēna.”⁸³

M. Siliņš allaž bija sava ceļa gājējs, un viņu maz interesēja citu viedoklis, galvenais bija, ko saka un rāda avoti — latviešu tradicionālās materiālās, garīgās kultūras un valodas liecības. Protams, nosaukumi, raugoties no mūsdienu viedokļa, ir dīvaini, bet jāatceras, ka 19. gs. otrā puse–20. gs. pirmie gadi bija ne tikai latviešu etnogrāfijas attīstības sākuma posms, bet arī latviešu literārās valodas attīstības tāds pat posms. Tas bija meklējumu un jaunrades laiks, kuru nevaram bargi nosodīt. Lai pilnībā izprastu M. Siliņa rīcību, īpaši izzināma kultūrvēsturisko pētījumu attīstība Baltijas telpā.

M. Siliņam ļoti tuva bija arī valodniecība. Viņš latviešu tradicionālo materiālo un garīgo kultūru daudz pētīja etimoloģiski, t. i., atsevišķus latviešu valodas vārdus salīdzināja ar tādās pašas cilmes un/vai nozīmes vārdiem lietuviešu, prūšu, ģermāņu, hindu un citās valodās. Un mēģināja no šīm senās valodas paliekām, kas saglabājušās valodā, spriest par pagātnes notikumiem, rekonstruēt pagātnes ainu.

Piem., M. Siliņš analizēja vārda *vāciets* izcelsmi⁸⁴ un secināja, ka tas bijis stipri izplatīts visā indoeiropiešu valodu grupā un cēlies kā atvasinājums no senas ģermāņu kara paražas, kad pirms kaujas ģermāņi pacēlušī vairogus un klieguši pret tā iedobumu, padarīdami savas balsis stiprākas. Tādā veidā ģermāņi gan sevi iedrošināja pirms kaujas, gan centās iebiedēt pretinieku, radot priekšstatu, ka karaspēks ir daudz lielāks, nekā viņiem šķiet. M. Siliņš norādīja, ka šim jēdzienam *saukt*, *uzmudināt* senprūšu valodā bija vārds *wakitwai*. Savukārt vārds *wakis* nozīmēja

Latviešu senie raksti.

Ɔ = A	Ɔ = B
Ɔ = U	Ɔ = P
l = l	Ɔ = K
X = Ee	T = T
X = O	Ɔ = R
) = E	Ɔ = S
)J = Ei	Ɔ = S
C = G	Ɔ = N
Ɔ = L	Ɔ = M
Ɔ = W	4 = D

Latviešu seno raksta zīmju alfabēts. Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa. Matīsa Siliņa fonds A 32, 4

kliedziens, sauciens, pat kara sauciens. Tāpēc M. Siliņš uzskatīja, ka vārds vācieši radies no šo vārdu wakitwai un wakis saknēm un nozīmē kliedzēji.

Tieši tāpat M. Siliņš pētīja arī vārdus *latvietis, Latvija*,⁸⁵ *kalps, labietis, tautu dēls un tautu meita*, vārdus *Alsunga, villaine, seģene, lupats, krīvs* un daudzus citus.⁸⁶

Strādājot muzejā, M. Siliņu ļoti ieinteresēja zīmes, kas iegrieztas dažādos tradicionālās materiālās kultūras priekšmetos, īpaši uz divām Kurzemē 1895. g. ekspedīcijas laikā iegūtām koklēm, kurām sānos un pamatnē iegrieztas savdabīgas zīmes, kā arī zīmes uz kāda karoga, kas nodrukāts Henebergera hronikā (sastādīta ap 1552. g.), un zīmes uz neliela skulpturāla veidojuma Jaunbrandenburgas muzejā.

M. Siliņš šīs zīmes dēvēja par latviešu senajām rakstu zīmēm. Pēc Liepājas muzeja veidotāja, mākslinieka un pedagoga Jāņa Sudmaļa atmiņām, pētot šīs zīmes, M. Siliņš no tām izveidoja seno latviešu rakstu zīmju

alfabētu⁸⁷. Ieskatu šajos šifrējumos var gūt M. Siliņa fondā Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu nodaļā, kurai 1963. g. M. Siliņa meita Elizabete Medne (dzim. Siliņš, 1891–1970) nodeva sava tēva pierakstus. Tur redzams, kā M. Siliņš izzīmējis zīmes uz papīra, tās grupējis tabulās un salīdzinājis ar grieķu burtu zīmēm.

M. Siliņš iegūto alfabētu izmantoja arī, lai sastādītu vārdus *Valsts Vēsturiskais muzejs*⁸⁸ un uzlika šo uzrakstu uz muzeja ieejas durvīm⁸⁹. Izpētītos senrakstu tipus M. Siliņš izstādīja Valsts Vēsturiskajā muzejā⁹⁰, kā arī Latvijas un Igaunijas kopīgajā izstādē Berlīnē 1918. g. un rakstīja par tiem izstādes katalogā.⁹¹ Par saviem baltu senrakstu pētījumiem M. Siliņš runāja Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas sēdē 1908. g.⁹², Latviešu senatnes pētītāju biedrības referātā vakarā 1935. g.⁹³ un vairākās intervijās laikrakstos⁹⁴.

Pētījumu rezultātā M. Siliņš secināja, ka zīmes uz priekšmetiem, kurus viņš pētīja, nav ne gotiskas, ne latīniskas, bet gan grieķiskas. M. Siliņš uzskatīja, ka raksti atvasināti no senlaiku grieķu burtu tipiem un latviešiem tās esot tas pats, kas ģermāņu tautām rūnu raksti un slāviem *glagolica*. M. Siliņš rakstīja: „Šie mūsu senraksti skaidrs pierādījums, ka latviešu senatnes kultūra nav ne ģermāniska, ne slāviska, bet patstāvīgs zars Baltijas jūras piekrastes kultūras kopciklā”⁹⁵.

M. Siliņš RLB Latviešu muzeja, vēlāk Valsts Vēsturiskā muzeja vadītāja amatā nostrādāja 32 gadus, no 1902. līdz 1934. g., kad Latvijas Republikas izglītības ministrs Ludvigs Adamovičs atbrīvoja M. Siliņu no darba. Tolaik viņam bija jau 73 gadi. Viņš to uztvēra ļoti sāpīgi un vairākās vēstulēs izglītības ministru centās pārliecināt par savām neizsīkstošajām darba spējām.⁹⁶ Aiz cieņas pret sirno kungu Latvijas Republikas Ministru Kabinets iecēla viņu par Valsts Vēsturiskā muzeja goda kuratoru⁹⁷.

Matīss Siliņš nomira 1942. g. 7. martā, viņš apglabāts Rīgā, Pirmajos Meža kapos.

Avoti un piezīmes

- 1 Kreicbergs J. Matīss Siliņš (75. dzimšanas gada atcerei). *Jēkabpils Vēstnesis*. 1936. Nr. 6. 6. febr. 5. lpp.
- 2 Zeiferts T. *Latviešu rakstniecības vēsture. 1856–1893*. Rīga: Gulbis, 1923. 310. lpp.
- 3 *Latvju dainas*. Sak. Kr. Barons, H. Visendorfs. Jelgava, Pēterburga, 1894–1915.
- 4 Latvijas Nacionālā bibliotēka, Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 1. lpp; Zvaigzne A. Druskas no Tukuma pagātnes. *Tukuma Ziņas*. 1929. Nr. 32. 29. aug. 1. lpp.
- 5 Tuberkulozes vēsture. Sk. internetā: <http://www.lic.gov.lv/?p=8570&pp=11900&lang=258>
- 6 Ozola A. *Durbe cauri gadsimtiem*. Tukuma muzeja Rakstu krājums Tukuma novada kultūrvēsture. Tukums: Tukuma muzejs, 1996. 1. grāmata. 22.–23. lpp.; *Durbes muižas atdzimšana mūsdienu kultūrvīdē*. Sast. A. Ozola. Tukums: Tukuma muzejs, 2000. 35.–36. lpp.
- 7 Sākot ar 1880. g. ļoti strauji auga dažādu latviešu biedrību skaits. 19. gs. beigās Vidzemē bija 372 Latviešu biedrības, savukārt Kurzemē — 201 Latviešu biedrība. Lielākajās no tām (tai skaitā arī Jonatāna biedrībā) bija vairāk nekā 3000 biedru. (Plute V. *Katalogs latviešu etnogrāfiskai izstādei pa X arheoloģiskā kongresa laiku Rīgā, 1896. g.* Rīga: Kalniņa & Deičmaņa tipolitogrāfijā, 1896. 55. lpp.) Jonatāna biedrību dibināja Rīgā 1869. g. kā Rīgas strādnieku savstarpējās palīdzības biedrību ar mērķi palīdzēt A. Šneidermaņa austuves strādniekiem slimības un nelaimes gadījumos. 19. gs. 90. gados biedrība bija saistīta ar Jauno strāvu. Populāri bija biedrības rīkote jautājumu un priekšlasījumu vakari. Darbojās koris un bibliotēka. 1882. g. nodibināja brīvskolu strādnieku bērniem (1900. g. bija 200 skolēnu) un vakara kursus strādājošiem. Stolipina reakcijas gados (1907–1911) biedrību

- represēja. 1915. g. biedrība darbu pārtrauca, taču 1920. g. darbību atjaunoja. Beidza pastāvēt 1938. g. (Enciklopēdija *Rīga*. Rīga: Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1988. 334. lpp.)
- ⁸ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32. N 2. 35. lpp.
 - ⁹ Izdevumu 1876. g. izveidoja 19. gs. otrās puses ievērojamākais slāvu valodu pētnieks un Humbolta universitātes Berlīnē profesors Vatroslavs Jagičs (*Vatroslav Jagić*, 1838–1923). Žurnāls iznāca līdz 1929. g. un kļuva par vadošo zinātnisko slavistikas žurnālu. Sk. internetā: <http://www.slavistik.hu-berlin.de/institut/geschichte>
 - ¹⁰ Siliņš M. Latviešu vēstures drusciņa. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 343. lpp.
 - ¹¹ Siliņš M. Skolotājiem. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 206. lpp.
 - ¹² Turpat, 205. lpp.
 - ¹³ Siliņš M. Par rokas darbu skolās. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1887. 410.–422. lpp.
 - ¹⁴ Turpat, 410. lpp.
 - ¹⁵ Bjernsons B. Dzelzceļš un kapsēta. Tulk. M. Siliņš. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 252.–257. lpp.
 - ¹⁶ Siliņš M. Norvēģu rakstnieks Bjernsterne Bjernsons. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 407.–412. lpp.
 - ¹⁷ Mamin Sibirjak D. Tēva asinis. Tulk. M. Siliņš. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 111.–130. lpp.
 - ¹⁸ Peiverint P. Rīta salna. Tulk. M. Siliņš. *Austrums*. Maskava–Jelgava, 1886. 12.–25. lpp.; Peiverint P. Viņa sieva. (Iz somu tautas dzīves.) *Atbalss*, kalendārs 1894. gadam. Rīga: B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātava, 1893. 1.–33. lpp.
 - ¹⁹ Siliņš M. *Ko es pieredzēju un piedzirdēju*: stāsti par ļaužu sadzīvi Baltijā. I krājums: 1. Ceļā; 2. Mājā; 3. Muižā. M. Siliņa pastāsti [Rīga: M. Siliņš, 1888 (Rīga: drukāts pie A. fon Grothusa)], 76 lpp. (Kalendāra *Atbalss* 1889. g. pielikums); Siliņš M. Ko es pieredzēju un piedzirdēju: stāsti par ļaužu sadzīvi Baltijā. II krājums: Vecais Jurīts. M. Siliņa 4. pastāstījums [Rīga: M. Siliņš, 1889 (Rīga: drukāts pie A. fon Grothusa)], 96 lpp. (Kalendāra *Atbalss* 1890. g. pielikums).
 - ²⁰ Siliņš M. Kas vainīgs? jeb: Mācītāja celšana (Notikums Kurzemē). *Atbalss*, kalendārs 1891. g. Rīga: P. Bisnieka drukātava, 1890. 1.–38. lpp.
 - ²¹ Siliņš M. Biķeris un Kvaukste. Dramatisks tēlojums vienā cēlienā. *Atbalss*, kalendārs 1897. g. Rīga: Kalniņa & Deičmaņa tipolitogrāfija (A. J. Lipinskis), 1896. 1.–16. lpp.
 - ²² LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 7. lpp.
 - ²³ Siliņš M. Šosēta un viņšēta. Dramatisks tēlojums. *Atbalss*, kalendārs 1898. g. Rīga: B. Sērensena grāmatu un akmeņu drukātava, 1897. 1.–14. lpp.
 - ²⁴ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 7. lpp.
 - ²⁵ Vergilijs. P. *Wergilija Marona Aineida / mēģinājums latviešu heksametros*. Tulk. M. Siliņš. Rīga: Izdevēja apgādība, 1885. 30 lpp.
 - ²⁶ *Latviešu Indriķa hronika*. No latīņu val. tulk. M. Siliņš. No katra pārdotā eksemplāra 5% priekš Latviešu Aleksandera skolas. Rīga: apgādājis K. Freimanis, drukājis M. Jakobsons, 1883. 142 lpp.
 - ²⁷ (*Ditleba Alnpekes Rīmju hronika* (tulk. latviski M. Siliņš), ar piezīmējumiem, vēsturīgu pārskata karti un fotogrāfiskiem izskatiem uz pilskalniem. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, 1893. 176 lpp.
 - ²⁸ Karnups A. Matīss Siliņš. *Senatne un Māksla*. Rīga: 1936. 1. nr. 153. lpp.
 - ²⁹ Siliņš M. *Šīs un tas: dzejoļi* (M. Siliņa sacerēti). Maskava: E. Liessners un J. Romāns, 1887. 1. sēj. 32 lpp.
 - ³⁰ Siliņš M. *Vēl kas: dzejoļi* (M. Siliņa sacerēti). Jelgava: A. Reinbergs, 1887. 2. sēj. 31 lpp.

- ³¹ Siliņš M. *Jauns kas: dzejoļi* (M. Siliņa sacerēti). Rīga: I. Kapteinis (Jelgava: Reinbergs), 1888. 3. krāj. 33 lpp.
- ³² Laikam līdz (1906.–1913. g.). *Dzejoļi tautas dziesmu ritumā*. RLB „Latviešu muzeja” piemiņai. Rīga: autora apgādībā, „Latvijas” drukātava, 1913. 62 lpp.
- ³³ Siliņš M. *Zemgales sargi*. Balāde. Tautas dziesmu ritumā. Rīga: autora izdevumā, 1914. 11 lpp.
- ³⁴ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 5. lpp.
- ³⁵ Turpat, N 13. 27. lpp.
- ³⁶ Siliņš M. Skolotājiem... 205.–206. lpp.
- ³⁷ 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā Latvijā iznāca ļoti daudz kalendāru, ko sastādīja latviešu autori. Populāri kļuva to pielikumi. Literāri un kultūrvēsturiski nozīmīgi izdevumi bija Ausekļa „Baltijas gruntnieku, saimnieku, pagastu valdību u.c. kalendārs” (1879), jaunstrāvnieku „Saimnieču un zelteņu kalendārs” (1893–1914), satīriskais Ādolfā Alunāna „Zobgala kalendārs” (1892–1915), Matīsa Siliņa „Atbalss kalendārs” (1889–1898), Raiņa „Virpuļa kalendārs” (1907–1908), Friča Roziņa „Latviešu strādnieku kalendārs” (1906–1908) u.c. (Sīkāk sk.: Latviešu kalendāri, 1758–1919: bibliogr. rād./sast. M. Kadiķe, G. Štāle, Dz. Zaķe; atb. red. L. Krūmiņa; Latvijas Akadēmiskā bibliotēka. Rīga: Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, 2004. 3. sēj.)
- ³⁸ Siliņš M. Kā taisāms pārdodams sviests. *Atbalss*, kalendārs 1891. g. Rīga: P. Bisnieka drukātava, 1890. 60.–64. lpp.
- ³⁹ Siliņš M. Pamācība kurvjus pīt. *Atbalss*, kalendārs 1894. gadam. Rīga: B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātava, 1893. 33.–49. lpp.
- ⁴⁰ Siliņš M. Kā ietaisāmi stādīti žogi. *Atbalss*, kalendārs 1894. gadam. Rīga: B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātava, 1893. 49.–59. lpp.
- ⁴¹ Siliņš M. Pamācība kā laukus mēsot. *Atbalss*, kalendārs 1891. gadam. Rīga: P. Bisnieka drukātava, 1890. 93.–96. lpp.
- ⁴² Siliņš M. Par tabakas audzēšanu un iztaisīšanu. *Atbalss*, kalendārs 1890. gadam. Rīga: drukāts pie A. fon Grothusa, 1889. 81.–83. lpp.
- ⁴³ Siliņš M. Ābolu un bumbieru uzglabāšana ziemu. *Atbalss*, kalendārs 1896. gadam. Rīga: drukājuši Kalniņš & Deičmanis (A. J. Lipinska tipolitogrāfija), 1895. 32.–38. lpp.
- ⁴⁴ *I Tēvijas aprakstu krājums*: Lubāna ezers; Baltijas jūra un Rīgas jūras līcis; Brīdis Inflantijā (Etnogrāfiska bilde); Šis un tas par Kurzemes lielceļu vēsturi; No kam pazīstams labs jājams vai labs darba zirgs, labs piena vai labs gaļas lops; levērojams laiks pie māju kustoņiem. *Atbalss*, kalendāris 1893. gadam, 365 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, cenzūra 1893. Rīga: (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1892. 1.–55. lpp.; II Tēvijas aprakstu krājums: Vēsturīgs pārskats par dzimts būšanas atcelšanu Vidzemē: (Par piemiņu 75 gadu gaviļu svētkiem); Prūšu gads. *Atbalss*, kalendāris 1894. gadam, 365 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja apgādībā, cenzūra 1894. Rīga: (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1893. 1.–31. lpp.; III Tēvijas aprakstu krājums: Zemgaliešu pēdējais lielskungs; Lībiešu atliekas Vidzemē. *Atbalss*, kalendāris 1895. gadam, 365 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, cenzūra 1895. Rīga: (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1894. 1. u.c. lpp.; WIV Tēvijas aprakstu krājums: Pavils J. Engures ezers; Kurzemes pilsētas. *Atbalss*, kalendāris 1896. gadam, 366 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, cenzūra 1895 (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1892. 42.–52. lpp.

- ⁴⁵ *Kurzemes 1., 2. un 3. klases ceļu karte. „Atbalss kalendāra”* pielikums. Rīgā: A. von Grothusa litogrāfija, 1889.
- ⁴⁶ *Latvijas karte* (Kurzeme līdz ar Vidzemes un Vitebskas guberņas latviešu daļu). Ielikumkarte: Leišu–latviešu cilts zemes. 1890. g. „Atbalss kalendāra” pielikums. Rīga: A. von Grothusa litogrāfija, 1889. Šo karti M. Siliņš veltīja savam agrākajam darba devējam un labvēlim baronam Ludvigam fon der Rekem, tālāk citēju: „Baronam L. v. d. Reķim Slokanbeķa dzimtskungam aiz augstcienīšanas dāvājis M. Siliņsch, kartes izstrādātājs un izdevējs.”
- ⁴⁷ Baltija, visvairāk Kurzeme un Vidzemes latviešu daļa, latviešu Indriķa laikā, 1200 un vēlāku līdz 1300 p. Kr. dz. Sastādījis un zīmējis M. Siliņš pēc vēsturīgām ziņām un paša un citu pētījumiem. Rīga, 1890. (Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Vēstures departamenta Rakstīto materiālu kolekcija VN 14948).
- ⁴⁸ I Tēvijas aprakstu krājums. *Atbalss*, kalendāris 1893. gadam, 365 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, cenzūra 1893 (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1892. 1. lpp.
- ⁴⁹ Atbildes. *Atbalss*, kalendāris 1894. gadam, 365 dienām: ar pielikumiem/M. Siliņš. Rīga: Izdevēja paša apgādībā, cenzūra 1893 (drukāts B. Sērensena grāmatu un akmiņu drukātavā), 1893. 36. lpp.
- ⁵⁰ Zanders O. Visur pieliekot plecu. *Zaļajā Zemgalē raugoties*. Rīga: Zinātne. 2012. 58. lpp.
- ⁵¹ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 7. lpp.
- ⁵² 1) Ģeoloģiska karts, pēc prof. Grevingka ziņām. 2) Rīgas jūrmalas karts. 3) Liepājas jūrmalas karts un daļa no Vidus-Kurzemes gar Kauņas robežu. (Plute V. Katalogs latviešu etnogrāfiskai izstādei pa X arheoloģiskā kongresa laiku Rīgā. 11. lpp.) 4) Rīga līdz ar apvidu. Pēc sīkiem karšu materiāliem un paša jaunākiem pētījumiem un uzņēmumiem dabā sastādījis M. Siliņš. Rīga, 1896. VN 14948.
- ⁵³ Pārskata karte par Baltijas jūras piekrastes zemēm 13. gadu simtenī. Izstrādājis M. Siliņš. VN 14948.
- ⁵⁴ 1) Latvijas skolu karte, M. Siliņa izstrādāta pēc oficiāliem materiāliem. VN 13252. 2) Kurzemes un Vidzemes zemnieku nostas skolu ziņā. 3) Diagramma par Kurzemes, Vidzemes un Infantijas skolām pilsētās. (Plute V. Katalogs latviešu etnogrāfiskai izstādei. 54. lpp.)
- ⁵⁵ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 2. lpp.
- ⁵⁶ Štrauhmanis J. *Matīss Siliņš. Pirmais latviešu kartogrāfs*. Rīga: Latvijas Universitāte. Latvijas Kultūras fonds, 1994. 4. lpp.
- ⁵⁷ Latvijas Ģeogrāfijas biedrības goda biedri. *Students*. 1925. 6. martā. 22. nr. 3. lpp.
- ⁵⁸ Štrauhmanis J. *Matīss Siliņš...* 10. lpp.
- ⁵⁹ Kreicbergs J. Matīss Siliņš (75. dzimšanas gada atcerei). *Jēkabpils Vēstnesis*. 1936. 6. febr. 6. nr. 5. lpp.
- ⁶⁰ *20. gadsimta Latvijas vēsture*. I Latvija no gadsimta sākuma līdz neatkarības pasludināšanai. 1900–1918. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2000. 493. lpp.
- ⁶¹ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 1. lpp.
- ⁶² RLB Derīgu grāmatu nodaļa. *Konversācijas vārdnīca*. Rīga: Rīgas Latviešu biedrības Derīgu grāmatu nodaļa. Spiestuve „Latvijas Sargs”, 1921. 4. sēj. VII lpp.
- ⁶³ J. L. Latviešu senlietu sarga 70 gadi. *Jau-nākās Ziņas*. 1931. 9. nr. 13. janv. 16. lpp.
- ⁶⁴ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 14.
- ⁶⁵ Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Vēstures departamenta Rakstīto materiālu kolekcija 9666/2. Pieminekļu valdes sēžu protokolu grāmata. 1934. g. 52. lapas 1. puse.
- ⁶⁶ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 6. lpp.

- ⁶⁷ 29. gada pārskats par Rīgas Latviešu biedrības darbošanos un rēķiniem 1897. gadā. Rīga, 1898. 15. lpp.
- ⁶⁸ Leimane M. Latvijas Vēstures muzeja pirmsākums (Rīgas Latviešu biedrības muzejs). *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A.* 1996. 50. sēj. 6 (587): 67.
- ⁶⁹ Siliņš M. Latviešu muzejs, viņa attīstība un idejiskais satvars. *Latvija.* 1911. Nr. 142. 25. jūn. 7. lpp.
- ⁷⁰ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 9.–10. lpp.
- ⁷¹ Leimane M. *Latvijas Vēstures muzeja pirmsākums...* 68. lpp.
- ⁷² Niedre J. Ievads. Siliņš M. *Ko es pieredzēju un piedzirdēju.* Rīga: Liesma, 1986. 9. lpp.
- ⁷³ 44. gada pārskats par Rīgas Latviešu biedrības darbošanos un rēķiniem 1912. gadā. Rīga: 1913. 22. lpp.
- ⁷⁴ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 12. lpp.
- ⁷⁵ *Triju zvaigžņu gaismā. Pirmā grāmata 1924–1940.* Galv. red. Oskars Gerts; māksl. Inta Sarkane; fotogr. Leons Balodis; vēst. apceres aut. Kristīne Ducmane. Rīga: *Latvijas Vēstnesis*, 1997. 149. lpp.
- ⁷⁶ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 2. 6. lpp.
- ⁷⁷ Siliņš M. *Ko es pieredzēju un piedzirdēju...* 9. lpp.
- ⁷⁸ Turpat.
- ⁷⁹ Karulis K. Matīss Siliņš (1861–1942) atmiņās. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A.* 1996. 50. sēj. 6 (587): 73.
- ⁸⁰ VN 15145.
- ⁸¹ Latvijas Valsts arhīvs, 491. f., 1. apr., 2. l., 3. lp.
- ⁸² Siliņš M. *Ko es pieredzēju un piedzirdēju...* 9. lpp.
- ⁸³ Pārkārtotais Valsts Vēsturiskais muzejs. *Latvijas Saule: mākslas un senatnes mēnešraksts.* Rīga: E. Paegle, 1928. g. septembris–decembris. 69.–72. nr. 764. lpp.
- ⁸⁴ Siliņš M. Kā cēlies vārds „Vāciets”? *Rīgas Avīze.* 1903. 25. janv. 20. nr. 1. lpp.
- ⁸⁵ Valsts Vēsturiskā muzeja krājumi. Mat. Siliņa redakcijā. Rīga: Valsts Vēsturiskais muzejs, 1931. 3. sēj. 7.–10. lpp.
- ⁸⁶ Siliņš M. *Alšvanga. Latvju raksti: Tautas māksla uzvalkos, audumos, būvēs, podniecībā u.t.t. pēc materiāliem valsts un privātos krājumos.* Rīga: Valsts papiru spiestuve, 1924. 1. sēj.
- ⁸⁷ Sudmalis J. Tautas gara mantu krājējs un pētītājs Matīss Siliņš. *Kurzemes Vārds.* 1942. 15. martā. 62. nr. 3. lpp.
- ⁸⁸ Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nosaukums no 1924. g. 1. maija līdz 1942. g.
- ⁸⁹ Pārkārtotais Valsts Vēsturiskais muzejs... 763. lpp.
- ⁹⁰ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 27–29.
- ⁹¹ Sillin M. *Lettische Runen.* Livland–Estland–Ausstellung. Zur Einführung in die Arbeitsgebiete der Ausstellung. Herausgegeben von der Ausstellungsleitung unter Redaktion von Dr. E. Stieda, Mitglied der Ausstellungsleitung. Berlin: Druck von H. S. Herman, 1918. S. 43.–46.
- ⁹² *Baltijas Vēstnesis.* 1908. g. 266., 270. nr.
- ⁹³ Siliņš M. Seno latviešu burti. *Pēdējā Brīdī.* 1935. 24. nov. 268. nr. 10. lpp.
- ⁹⁴ Siliņš M. Par senlatviešu–leišu–prūšu burtiem un rakstiem. *Ventspils Apskata literāriskais pielikums.* 1909. 19. aug. 12(33) nr. 3.–4. lpp.
- ⁹⁵ Siliņš M. Pievācama latviešu kultūras vērtības. *Jaunākās Ziņas.* 1920. 18. maijā. 112. nr. 3. lpp.
- ⁹⁶ *Sveicināti, Saldū!* Pasakas, teikas, anekdotes, mīklas, sakāmvārdi, tautasdziesmas, ticējumi. Saldus novada folklorā Māras Viksnas atlasē un sakārtojumā; LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Latviešu folkloras krātuve. Rīga: Zinātne, 2010. 304. lpp.
- ⁹⁷ LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa, A 32, N 1.

**TEACHER, MAN OF LETTERS, AND TRANSLATOR, PUBLISHER,
CARTOGRAPHER AND ETHNOGRAPHER MATĪSS SILIŅŠ — 150****Sanita Stinkule****Summary****Key words:** *Activity of Matīss Siliņš from early 1880s till the 1940s*

Matīss Siliņš was a well-educated man with extremely extensive knowledge. He had good command of German, Latin, and Ancient Greek, and also strived to master Sanskrit in order to be able to read ancient Indian literature. At the age of 59, M. Siliņš enrolled at the Faculty of Philology and Philosophy of the newly founded University of Latvia, where he studied history and languages, since he considered that his knowledge were not yet sufficiently good.

During his whole life M. Siliņš carefully followed the newest research in history, ethnography, cartography, linguistics and other branches of science. Jānis Kreicbergs, a lawyer and active public and cultural worker, wrote in 1936, in the newspaper *Jēkabpils Vēstnesis* that Siliņš bore some Faustian discontent with his achievements and that he strived to investigate deep in the darkness of Latvian ancient culture. The aim of his work was studying the Latvian history, uncover its secrets, solve complicated puzzles, for example, concerning the origins of the Latvian people, about its prehistoric times before arriving and settling on the coast of the Baltic Sea, about the ancient culture and social structure of our ancestors.

Matīss Siliņš followed three great passions in his life, three „muses” that he followed urged by unquenchable curiosity. One of these was geography, the other one — history, and the third — linguistics. Therefore, M. Siliņš’ research is multiform, very careful, even niggling. In his researches and his maps he strived to include possibly more information and open a wider view of the object under investigation to the reader. Currently this approach would be called interdisciplinary research, since both the folklore materials and samples of ancient cultures were used as the comparative material.